

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΥΦΕΣΗ, Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΚΑΙ Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ
ΕΠΕΚΤΑΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σημεία που πρέπει να τονιστούν
σε πιθανή Δευτερολογία

1. Η Ελλάδα δεν βαδίζει σε ύφεση. Θα έχει και το 2002 υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, γύρω στο 4%, αλλά όχι κοντά στο 5%, που αρχικά υπολογίζαμε, πριν την τρομοκρατική επίθεση και την εκδήλωση της διεθνούς οικονομικής κάμψης. Ρυθμοί 4% είναι πολύ υψηλοί για τα ελληνικά δεδομένα της τελευταίας 20ετίας.
2. Ο τελικός ρυθμός ανάπτυξης, αν δηλαδή θα είναι πάνω ή κάτω του 4% και πόσο, θα εξαρτηθεί και από την πορεία των υπολοίπων χωρών. Αυτή η πορεία είναι αβέβαιη. Σήμερα, όλοι οι αναλυτές ακόμη μιλούν για ανάκαμψη στις ΗΠΑ και την Ευρώπη μετά την Άνοιξη του 2002, ίσως το Φθινόπωρο.
3. Οι Έλληνες πολίτες απαιτούν ρεαλισμό στην οικονομική μας πολιτική. Δεν πρέπει να είμαστε ούτε πολύ αισιόδοξοι, αλλά ούτε και απαισιόδοξοι. Πρέπει να δείξουμε στον πολίτη ξεκάθαρα τη στρατηγική μας και τις δράσεις μας. Πού είναι τα δυνατά μας σημεία και πού απαιτείται μεγαλύτερη ενεργοποίηση. Έτσι μόνο θα νοιώσει ασφάλεια και σιγουριά. Έτσι προστατεύουμε την οικονομία, την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

4. Η Ελλάδα διαθέτει δύο σημαντικά «μαξιλάρια» που την προστατεύουν από τη διεθνή ύφεση. Το πρώτο είναι οι εισροές του Γ' ΚΠΣ. Το δεύτερο είναι τα Ολυμπιακά έργα. Και στα δύο, όμως, πρέπει να δείξουμε αποτελεσματικότητα. Να επιταχύνουμε τις διαδικασίες και τις ενέργειές μας. Να επιβάλουμε κανόνες διαφάνειας στην κατανομή των πόρων. Έτσι μόνο αποκτάμε ευλυγισία στην πολιτική μας, την ικανότητα να μπορούμε να ξοδέψουμε παραπάνω αν οι διεθνείς εξελίξεις το επιβάλουν. Αυτή είναι η «Κεϋνσιανή» πολιτική μας.
5. Είναι ξεκάθαρο τι πρέπει να κάνουμε. Αφού οι επενδύσεις είναι ο μοχλός της ανάπτυξής μας, αφού είναι το κανάλι των εισροών από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αυτές σαφώς και έχουν πρώτη προτεραιότητα στον Προϋπολογισμό μας. Άλλωστε, για να εισπραχτούν τα χρήματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει πρώτα εμείς να καταβάλουμε τη δική μας συμμετοχή. Οι δαπάνες μας αυτές είναι δεδομένες και ανελαστικές. Εξ ορισμού, λοιπόν, η κατανάλωση του Δημόσιου Τομέα έχει δεύτερη προτεραιότητα. Εκεί πρέπει να μειώσουμε τις σπατάλες χωρίς να θίξουμε το κοινωνικό κράτος, και να το δείξουμε ξεκάθαρα στον πολίτη διότι αυτό περιμένει από μας. Δεν μπορούμε να ξοδεύουμε με τους ίδιους ρυθμούς σε όλα τα μέτωπα. Υπάρχουν προτεραιότητες. Αυτό σημαίνει ρεαλισμός στην πολιτική μας και διαφάνεια στις δράσεις μας.
6. Ο στόχος μείωσης του χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ συνεχίζει να αποτελεί άγκυρα της οικονομικής μας πολιτικής. Η Ελλάδα, το Βέλγιο και η Ιταλία είναι χώρες που δεν μπορούν

να χαλαρώσουν τη δημοσιονομική πολιτική τους, λόγω του υψηλού χρέους που έχουν. Το εργαλείο της αντι-κυκλικής δημοσιονομικής πολιτικής με στόχο τη δημόσια κατανάλωση και τις παροχές αποκτά στέρεα βάση μόνο όταν το φορτίο του χρέους έχει εξαλειφθεί. Ευτυχώς για μας, έχουμε άλλο εργαλείο αντι-κυκλικής δημοσιονομικής πολιτικής, τις δημόσιες επενδύσεις.

7. Πρέπει, επίσης, να προσέξουμε ιδιαίτερα τομείς της οικονομίας που αναμένεται να πληγούν από τη διεθνή κάμψη, όπως ο εξαγωγικός τομέας, ο τουρισμός ή οι αερομεταφορές. Όχι βέβαια με την παραδοσιακή λογική των επιδοτήσεων, που συνήθως δεν καταλήγουν πουθενά. Αλλά να εξετάσουμε αν υπάρχουν κενά στις πολιτικές μας, ποιες δράσεις να επισπεύσουμε, ποιες προτάσεις έχουν οι κοινωνικοί εταίροι, κ.ο.κ.
8. Συνοψίζοντας, θέλω να τονίσω ότι προστατεύουμε την οικονομία και την κοινωνία όταν εμμένουμε στις 4 αρχές της οικονομικής μας πολιτικής: Μακροοικονομική Σταθερότητα, Ανάπτυξη με Κοινωνική Συνοχή, Επιχειρηματικότητα και Παραγωγικότητα. Έτσι μόνο διατηρούμε την αξιοπιστία μας, διατηρούμε το όραμα της Ισχυρής Ελλάδας και της Ισχυρής Κοινωνίας, ο Έλληνας πολίτης μας πιστεύει και συμμετέχει ενεργά στην οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα.

Ιστορικό των τελευταίων εβδομάδων

Τις τελευταίες ημέρες στον τύπο, ελληνικό και διεθνή, γίνεται εκτενής αναφορά στο ρόλο της δημοσιονομικής πολιτικής σε περιόδους κάμψης της οικονομικής δραστηριότητας. Αφορμή για τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου της δημοσιονομικής πολιτικής αποτελεί το δημοσιονομικό πρόγραμμα που εξήγγειλε η κυβέρνηση Bush μετά το κτύπημα της 11 Σεπτεμβρίου 2001. Το πρόγραμμα, που συνδυάζει περικοπές φόρων και αυξήσεις δαπανών, στοχεύει στο μετριασμό των επιπτώσεων του τρομοκρατικού κτυπήματος στην οικονομία των ΗΠΑ.

Η πολιτική απόφαση του Προέδρου των ΗΠΑ είναι τόσο σημαντική σε ιδεολογικό επίπεδο, καθώς προέρχεται από Ρεπουμπλικανό πρόεδρο, ώστε οι Financial Times στις 6/7 Οκτωβρίου 2001, δημοσίευσαν άρθρο με τίτλο "Keynes Revisited" όπου ο Πρόεδρος Bush χαρακτηρίζεται ως το νεότερο και σημαντικότερο μέλος της λέσχης των Κεϋνσιανών.

Οι εξελίξεις αυτές επηρεάζουν και την πολιτική ατζέντα των ευρωπαϊκών χωρών καθώς υπάρχουν εκτιμήσεις ότι η οικονομία της Ευρώπης χάνει έδαφος. Έτσι, εκτιμάται ότι ανάλογα αιτήματα θα διατυπωθούν και στην Ευρωπαϊκή Ένωση με στόχο την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας. Σημειώνεται, ότι η Ευρώπη δεσμεύεται από τις προβλέψεις του Συμφώνου για την Ανάπτυξη και τη Σταθερότητα. Ήδη, τους προηγούμενους μήνες υπήρξαν κάποιες συζητήσεις για πιθανή χαλάρωση του συστήματος. Τότε, η συζήτηση έκλεισε γιατί αντέδρασαν οι μικρότερες χώρες οι οποίες είχαν υποχρεωθεί τα προηγούμενα χρόνια να εφαρμόσουν ιδιαίτερα αυστηρά προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής.

Το περιοδικό Der Spiegel, πρόσφατα δημοσίευσε την είδηση ότι σε περίπτωση επιδείνωσης του προβλήματος της ανεργίας, η Γερμανική κυβέρνηση μπορεί να επισπεύσει την υλοποίηση κάποιων φορολογικών μέτρων που είχαν σχεδιαστεί για την περίοδο 2003-2005. Η πληροφορία διαψεύστηκε από τον υπουργό οικονομικών.

Πριν την πραγματοποίηση της συνάντησης G-7, δημοσιεύτηκε η πληροφορία ότι ο Υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ Ο' Neil προσδοκούσε ότι θα εξασφάλιζε από τις ευρωπαϊκές χώρες την υπόσχεση για αύξηση των δημοσιονομικών τους δαπανών, ώστε να ενισχυθεί η παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα. Μετά τη συνάντηση G-7, οι εκπρόσωποι των ευρωπαϊκών χωρών δήλωσαν ότι δεν ανησυχούν για το ενδεχόμενο ύφεσης στην Ευρώπη. Επομένως, δεν χρειάζεται να ανακοινωθεί κάποιο πρόγραμμα για νέες δαπάνες.

Επιπρόσθετα, ο Υπουργός οικονομικών της Γερμανίας επεσήμανε ότι η δημοσιονομική θέση των χωρών της Ευρώπης είναι διαφορετική από αυτή των ΗΠΑ. Οι ΗΠΑ έχουν πλεόνασμα στον προϋπολογισμό τους. Επομένως, οι νέες δαπάνες απλά θα οδηγήσουν σε ισοσκελισμένο προϋπολογισμό ή μικρό έλλειμμα. Αντίθετα, οι χώρες της Ε.Ε βρίσκονται σε δυσμενέστερη δημοσιονομική θέση και επιπρόσθετα πρέπει να υλοποιήσουν τα προγράμματα σταθερότητας όπως αυτά έχουν κατατεθεί.